

Asia: VN/13663/2022

Luonnokset: Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden vihreän siirtymän hankkeiden väliaikaisesta etusijamenettelystä aluehallintovirastojen lupakäsittelyssä vuosina 2023—2025 ja hallintotuomioistuimissa vuosina 2023-2027 ja asetus selvityksen sisällöstä

Lausunnonantajan lausunto

Lausuntonne AVI-käsittelylain pykäläluonnoksesta, uusi 2 a ja 2 b ja niiden perustelut

-

Lausuntonne vesilain pykäläluonnoksesta, uusi 15 luvun 4 a ja sen perustelut

-

Lausuntonne ympäristönsuojelulain pykäläluonnoksesta, uusi 197 a ja sen perustelut

-

Lausuntonne maankäyttö- ja rakennuslain pykäläluonnoksesta, uusi 188 a ja sen perustelut

-

Lausuntonne luonnoksen sisältyvistä siirtymäsäännöksistä (ns. AVI-käsittelylaki ja MRL)

-

Lausuntonne hallituksen esitysluonnoksesta muilta osin

Pohjanmaan kauppakamari kiittää mahdollisuudesta lausua vihreän siirtymän hankkeiden väliaikaisesta etusijamenettelystä aluehallintovirastojen lupakäsittelyssä ja hallintotuomioistuimissa.

Ympäristöllisten lupamenettelyjen ja niitä koskevan lainsäädännön uudistaminen on tarpeen toteuttaa pysyvästi ja vielä vaikuttavammin kuin nyt valmistelussa oleva lainsäädännön uudistus mahdollistaa.

Kansalliset ja EU-tason hiilineutraaliustavoitteet edellyttävät vihreää kasvua ja alan investointien saamista Suomeen. Nykyinen ympäristöllisten lupien myöntäminen ja käsittely ovat kuitenkin osoittautuneet hankalaksi erityisesti isojen, kansainvälisesti ja elinkeinorakenteen kehittämiseksi merkittävien hankkeiden kannalta.

Suomi on vaarassa menettää tänne suunnitellut ja tulevat investoinnit, jos näitä lupia koskeva päätöksentekoprosessi ei ole nopeaa ja sitovaa. Erityisesti uuden teknologian kehityksessä Suomi menettää kansainvälistä kilpailukykyään ja jää vihreästä kasvusta jälkeen, kun ympäristötavoitteita edistävät investoinnit eivät enää kohdistu Suomeen.

Suomi kilpailee investoinneista myös EU:n sisällä. Monilla kilpailijamailla EU:ssa on investointien sijoittumisen kannalta ympäristön tilan turvaavia, mutta asiakasnäkökulmasta sujuvampia ja luotettavampia lupamenettelyjen käytänteitä.

Yhtenä esityksen hanketyyppinä mainitaan akkutehdas, akkumateriaalien valmistus ja uudelleenkäyttö. Esityksessä on todettu, että hanketyyppiin ei voitaisi lukea kaivostoimintaa, jossa on kyse maaperän mineraalien louhimisesta ja rikastamisesta. Akkuteollisuuden hankkeet kuitenkin vaativat mineraalien tuottamista.

Suomi on tällä hetkellä näiden raaka-aineiden nettotuojana, eli Suomen vihreän siirtymän raaka-aineet tuotetaan muualla. Tällä hetkellä Venäjä ja Kiina ovat vahvoja raaka-aineiden tuottajia, eikä tuotannon vastuullisuudesta ole takeita. Tilanne sisältää geopolittisesti suuren riskin ja lisäksi raaka-aineiden kuljettaminen tuottaa päästöjä.

Etusijamenettely sekä lupakäsittelyssä että valitusten käsittelyssä hallintotuomioistuimessa tulee toteuttaa resurseja lisäämällä ja prosesseja sujuvoittaen. Vihreän siirtymän hankkeiden etusijamenettely ei saa aiheuttaa viivästyksiä muiden hankkeiden lupakäsittelyssä tai valitusten oikeuskäsittelyssä. Sekä lupakäsittelyt viranomaisessa että valitusten käsittely tuomioistuimessa kestävät jo nykyisellään todella pitkään, eikä kestoja ole minkään hankkeen kohdalla syytä pidentää nykyisestä.

Esitämme, että Suomessa uudistetaan pysyvästi ympäristöllisiä lupamenettelyjä ja uudistuksen valmistelussa kiinnitetään huomiota seuraaviin näkökohtiin:

- Toteutetaan yhden luukun malli, jossa ympäristöllisen luvan hakijalle viranomaiset näyttäytyvät yhtenä toimijana. Kulloisenkin varsinaisen lupaviranomaisen vastuulla on koota muiden asiaan liittyvien viranomaisten ryhmä, joka yhdessä valmistelee lupa-asiaa ja luvan hakijan suuntaan yhteydenpito tapahtuu yhden toimijan kautta.

- Asetetaan palvelulupauksena määräajat päätöksen tekoon, jolloin toiminta on ennakoitavaa. Lupaprosessi saa kestää vain kuukausia, ainoastaan poikkeuksellisen suurissa lupakokonaisuuksissa lupaprosessin aika voi olla yli vuoden.
- Hakijan on pyrittävä minimoimaan kielteiset vaikutukset ympäristölle. Käsittelyssä hanketta tarkastellaan kokonaisvaltaisesti ottaen huomioon myös myönteiset ympäristö- ja ilmastovaikutukset alueellisesti, kansallisesti ja globaalisti.
- Etusijalistalle lisätään sellaiset kaivostoiminnan hankkeet, joissa etsitään ja tuotetaan vihreän siirtymän kannalta kriittisiä mineraaleja.

Pohjanmaan kauppakamari esittää pysyvää ympäristöllisten lupamenettelyjen ja niitä koskevan lainsäädännön uudistamista niin pian kuin mahdollista.

Lausuntonne asetusluonnoksesta ja perustelumuistiosta

-

Erkkilä Paula
Pohjanmaan kauppakamari - Paula Erkkilä, toimitusjohtaja, Pohjanmaan
kauppakamari